

TEISĖJŲ TARYBA

L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, el. p. info@teismai.lt

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
El. p. reda.gabrilaviciute@tm.lt;
tautginas.mickevicius@tm.lt; martynas.dobrovolskis@tm.lt
TAIS

2021-12-

Nr. 36P-

I 2021-12-14

pranešimą

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO NR. 21-34004 DERINIMO

Teisėjų taryba susipažino su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktu derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 142 ir 296 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo 95¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-885 ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 154 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-886“ projektu (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu siūloma pritarti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 142 ir 296 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo 95¹ straipsniu įstatymo projektui Nr. XIVP-885 (toliau – CPK pakeitimo projektas) ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 154 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-886 (toliau – BK pakeitimo projektas).

CPK ir BK pakeitimo projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad šiais teisės aktų projektais siekiama Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse (toliau – CPK) įtvirtinti operatyvią ieškinio preliminarų pagrįstumo įvertinimo procedūrą, siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui procesu, kai ieškiniai reiškiami nesąžiningai, siekiant pakenkti atsakovo vykdomai veiklai, taip pat siekiama apriboti galimybę taikyti baudžiamąją atsakomybę už šmeižimą, siūlant dekriminalizuoti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 154 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą nusikalstamą veiką, numatančią baudžiamąją atsakomybę už apie kitą žmogų tikrovės neatitinkančios informacijos, galinčios paniekinti ar pažeminti tą asmenį arba pakirsti pasitikėjimą juo, paskleidimą, bei švelninant baudžiamąją atsakomybę už BK 154 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto nusikaltimo padarymą.

Teisėjų Taryba, įvertinusi aiškinamajame rašte nurodytus motyvus, iš esmės pritaria Nutarimo projektui bei siūlomiems CPK bei BK pakeitimams ir teikia savo pastebėjimus dėl siekiamo įtvirtinti teisinio reguliavimo.

CPK 95¹ straipsnio 3 dalyje numatoma, kad „jei ieškovas <...> nepateikia atsikirtimų į atsakovo prašymą arba teismas nustato, kad ieškovas nesąžiningai pareiškė nepagrįstą ieškinį, siekdamas pakenkti atsakovo vykdomai visuomenės informavimo ar kitokiai veiklai, susijusiai su viešojo intereso tenkinimu ar gynimu, ar atgrasyti atsakovą nuo šios veiklos, ieškinys paliekamas nenagrinėtas“. Taigi, atsižvelgiant į šios nuostatos turinį, ieškinys yra paliekamas nenagrinėtas tais atvejais, kai teismas tokį sprendimą priima įvertinęs atsakovo prašymą bei ieškovo pateiktus atsikirtimus į jį, taip pat tais atvejais, kai ieškovas atsikirtimų nepateikia. Atsižvelgiant į CPK 95¹ straipsnio 2 dalies formuluotę, siūlytina šio straipsnio 3 dalį papildyti, joje įtvirtinant, kad „jei ieškovas <...> nepateikia atsikirtimų į atsakovo prašymą arba nepateikia įrodymų, patvirtinančių ieškovo nurodomas aplinkybes, jei tokie įrodymai nebuvo pateikti su ieškiniu, arba teismas nustato, kad ieškovas nesąžiningai pareiškė nepagrįstą ieškinį, siekdamas pakenkti atsakovo vykdomai visuomenės informavimo ar kitokiai veiklai, susijusiai su viešojo intereso tenkinimu ar gynimu, ar atgrasyti atsakovą nuo šios veiklos, ieškinys paliekamas nenagrinėtas“.

Be kita ko, palikus ieškinį nenagrinėtą, ieškovui neužkertamas kelias kreiptis į teismą pakartotinai, pateikiant tapatų ieškinį. Ši ieškovo teisė apibrėžta galiojančio CPK 297 straipsnio 2 dalyje. Atitinkamai, manytina, jog CPK 95¹ straipsnio 3 dalyje tikslinga įtvirtinti papildomas priemones,

drausminančias asmenis nuo piktnaudžiavimo procesu. Svarstyti, ar teismas, preliminariai įvertinęs pateiktą ieškinį ir nustatęs jo nepagrįstumą, palikdamas tokį ieškinį nenagrinėtą, negalėtų papildomai taikyti CPK 95 straipsnyje numatytų sankcijų, o pakartotinai pareiškus tokį ieškinį, iš karto pareikalauti CPK 95 straipsnio 3 dalyje numatyto užstato.

Siūlomo įtvirtinti CPK 95¹ straipsnio 4 dalyje numatytas teismo nutarties atmesti atsakovo prašymą kaip nepagrįstą apskundimas atskiruoju skundu. Remiantis galiojančio CPK 334 straipsnio 1 dalimi, pateikti atskirieji skundai nagrinėjami apeliacinės instancijos teisme ir tokiu atveju teismo nutartis palikti ieškinį nenagrinėtą, ją priėmus, neišteisėja. Atsižvelgiant į tai, siūlytina keisti CPK 95¹ straipsnio 5 dalies nuostatą, numatant, kad bylos išnagrinėjimo terminai pradedami skaičiuoti nuo šio straipsnio 4 dalyje nurodytos teismo nutarties įsiteisėjimo dienos. Be kita ko, CPK tokie bylų išnagrinėjimo terminai nėra nustatyti, todėl iš siūlomo įtvirtinti teisinio reguliavimo nėra aišku, kur jie būtų nustatyti. Svarstyti ir tai, ar apskundimo atskiruoju skundu galimybė nelemtų ilgesnio nagrinėjimo proceso, ar tokia galimybė šioje procedūroje būtų būtina.

Taip pat manytina, jog, papildžius CPK 296 straipsnio 1 dalį nauju 12 punktu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 2 dalies 7 punkte įtvirtintu sistemiškumo principu, būtų tikslinga keisti ir CPK 297 straipsnio 1 dalį, joje numatant, kad nutartyje teismas privalo nurodyti, kaip pašalinti aplinkybes, dėl kurių, įgyvendinus ieškinio preliminarus pagrįstumo įvertinimo procedūrą, įtvirtintą CPK 95¹ straipsnyje, ieškinys buvo paliktas nenagrinėtas. Taip būtų išvengta pakartotinio asmenų kreipimosi į teismus su tapačiais ieškiniais.

Vertinant BK pakeitimo projektą, atkreiptinas dėmesys, jog BK pakeitimo projekto 1 straipsnyje apibrėžiama nusikalstama veika, atsižvelgiant į siūlomą įtvirtinti sankciją, numatančią laisvės atėmimą iki vienerių metų, remiantis BK 11 straipsnio nuostatomis, priskirtina prie nesunkių tyčinių nusikaltimų. Siūlytinas keisti BK 154 straipsnis įtvirtintas BK XXII skyriuje „NUSIKALTIMAI IR BAUDŽIAMIEJI NUSIŽENGIMAI ASMENS GARBEI IR ORUMUI“. Atsižvelgiant į tai, jog BK 154 straipsnis yra vienintelis minėtame skyriuje įtvirtintas straipsnis, siūlytina apsvarstyti galimybę keisti BK XXII skyriaus pavadinimą, nurodant „NUSIKALTIMAI ASMENS GARBEI IR ORUMUI“.

Teisėjų tarybos pirmininkė

Sigita Rudėnaitė

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Nacionalinė teismų administracija 188724424, L. Sapiegos g. 15, LT-10312, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl teisės akto projekto Nr. 21-34004 derinimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-12-23 Nr. 36P-174-(7.1.10.)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2021-12-23 Nr. 1T-1710
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Sigita Rudėnaitė, Teisėjų tarybos pirmininkas, Teisėjų taryba
Sertifikatas išduotas	SIGITA RUDĖNAITĖ, Lietuvos Aukščiausiasis teismas, Nacionalinė teismų administracija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-12-23 12:13:02 (GMTZ)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-12-23 14:13:15 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT
Sertifikato galiojimo laikas	2021-06-14 14:04:42 – 2023-06-14 14:04:42
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, i.k. 188604955 LT", sertifikatas galioja nuo 2019-09-25 15:37:33 iki 2022-09-24 15:37:33
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Liteko 2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2021-12-23 15:11:00)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2021-12-23 15:11:00 Dokumentų valdymo sistema Avilys